

Veenweiden

Veenweiden Krimpenerwaard

26 NOVEMBER 2026

Samen bouwen aan natuur, recreatie en landbouw

Om de unieke Krimpenerwaard met haar oer-Hollandse veenweidelandschap te behouden, leggen we in totaal 2.250 hectare nieuwe natuur aan. Natuur waarin planten en dieren zoals weidevogels zich thuis voelen. Een veenpolder waar plek is voor vitale en toekomstgerichte landbouw. En een prettige leefomgeving met prima waterkwaliteit en goede recreatiemogelijkheden. Gemeente, provincie en hoogheemraadschap werken hieraan samen met agrarische ondernemers, grondeigenaren en natuur- en recreatieve organisaties.

Icarusblauwtje

Voorwoord

Door Arno Bonte, gedeputeerde provincie Zuid-Holland

De aanleg van nieuwe natuurgebieden binnen het Natuurnetwerk Nederland is een belangrijke ambitie van de provincie. In de Krimpenerwaard wordt hier hard aan gewerkt. Samen met natuurorganisaties, agrariërs en inwoners is dit jaar veel bereikt. Tijdens een veldbezoek afgelopen zomer zag ik met eigen ogen hoe groot de inzet is om de werkzaamheden dit jaar af te ronden. Dat geldt ook voor boeren en particulieren die natuur ontwikkelen op eigen grond. Hun inzet laat zien dat natuurontwikkeling en betrokkenheid vanuit het gebied in veel gevallen goed hand in hand gaan. De eerste resultaten zijn prachtig.

Tegelijkertijd is bij sommigen weerstand tegen de ontwikkeling van nieuwe natuur door de overheid. In het gebied zijn her en der protestborden neergezet. Bij een deel van de agrariërs leeft de zorg dat meer ruimte voor natuur ten koste gaat van de landbouw en het agrarisch toekomstperspectief. Die zorg deel ik niet. Ik ben ervan overtuigd dat natuur en landbouw niet tegenover elkaar hoeven te staan. Sterker nog: een natuurlijk en veerkrachtig landschap is juist een belangrijke randvoorwaarde voor een toekomstbestendige landbouw. Een gezond bodem- en watersysteem biedt de beste garantie voor een duurzaam langetermijnperspectief voor de Krimpenerwaard.

Daarom is het belangrijk om te blijven investeren in natuurherstel en de opgaven in het gebied. Ook het Zuid-Hollands Landschap en het Natuurbeheercollectief Krimpenerwaard leveren hieraan een belangrijke bijdrage. Zij zetten zich in voor het behoud en herstel van de natuur, zodat weidevogels en bijzondere planten een plek houden in het unieke slagenlandschap. Tegelijkertijd werken zij aan opgaven die voor het hele gebied van belang zijn, zoals het tegengaan van bodemdaling en het verbeteren van de waterkwaliteit.

De toekomst van de Krimpenerwaard vraagt om gezamenlijke inzet van natuurorganisaties, agrariërs, overheden, bedrijven en inwoners. Laten we blijven investeren in deze samenwerking. Zo bouwen we aan een gezond Krimpenerwaard waarin natuur, water en landbouw samen toekomst hebben. En waarin we met elkaar trots kunnen zijn op wat is bereikt, waaronder de 2.250 hectare nieuwe natuur die hier is gerealiseerd.

Stand van zaken zelfrealisatoren

Interview met Daniëlle Tjabbes, coördinator zelfrealisatoren

Bij het programmabureau Veenweiden Krimpenerwaard is Daniëlle Tjabbes sinds 2022 coördinator zelfrealisatoren. “Zelfrealisatoren zijn boeren die hun agrarisch bedrijf met natuurbeheer combineren op hun eigen grond en soms ook pachtgrond, en particuliere grondeigenaren die op hun eigen grond aan natuurbeheer gaan doen. In de Krimpenerwaard gaat het om 25 zelfrealisatoren in de verschillende deelgebieden”, vertelt ze.

Wat doe jij als coördinator?
“Ik ben een soort oliemannetje, die zorgt voor smeerolie op veel fronten. Concreet onderhoud ik de contacten met alle zelfrealisatoren, organiseer ik bijeenkomsten en begeleid ik hen bij allerlei vraagstukken zoals de planning. Zo zorgen we dat de natuurinrichting op hun percelen tegelijk klaar is met de natuurinrichting die door de aannemers wordt uitgevoerd. Verder ben ik bereikbaar voor vragen, los ik knelpunten op en help ik het financieel overzicht te bewaken. Al met al een mooie maar flinke klus”.

Doel voor 2026 behaald?
“Alle zelfrealisatoren hebben, op een paar restpunten na, eind dit jaar hun natuurinrichting klaar een goede basis gelegd met natuurinrichting. Daarmee kan het natuurbeheer starten”, aldus Daniëlle. Ze is supertrots op de zelfrealisatoren, die samen zo’n 548 hectare bijdragen aan het Natuurnetwerk. Haar agenda stond de laatste maanden dan ook vol met opleveringen door zelfrealisatoren.

“In 2026 zijn echt grote stappen gemaakt”. Voor de zelfrealisatoren begint volgend jaar de voor hen belangrijke beheerfase. Daniëlle gaat ze bij deze overgang helpen, want daar hoort een andere subsidie bij.

Wat geeft energie?
“Het is zo leuk om te zien dat je door goed te luisteren oplossingen kunt aandragen en dat zelfrealisatoren gaan ervaren dat natuurontwikkeling binnen hun bedrijfsvoering kan passen”. Het is en blijft maatwerk. Een mooi voorbeeld is een zelfrealisator die regelmatig zwaar materieel moest inzetten om zijn vee uit de sloot te halen. De koeien drinken uit de sloten, maar door het gewicht van het vee en de zachte oevers, belandde er regelmatig een in de sloot. Vervolgens kunnen ze er niet zelfstandig uitkomen. Samen met het Natuurbeheercollectief Krimpenerwaard is de oplossing bedacht om te gaan werken met een waterdrinkbak met zonnepanelen. Het vee drinkt nu uit deze bak. Dat bespaart de zelfrealisator veel werk en maakt het verder ontwikkelen van natuurvriendelijke oevers mogelijk. “Dat meedenken over praktische oplossingen op het snijvlak tussen natuurontwikkeling en bedrijfsvoering, vind ik echt dankbaar werk”, aldus Daniëlle.

> “Dat meedenken over praktische oplossingen op het snijvlak tussen natuurontwikkeling en bedrijfsvoering, vind ik echt dankbaar werk.”

Toekomstwens?
“Rust in het gebied en de hoop dat zelfrealisatoren komende jaren steeds meer zien dat hun bedrijfsvoering en natuurbeheer echt een win-win kunnen zijn”. Met elkaar dragen we bij aan nog mooiere natuur in de Krimpenerwaard.

Werk in Uitvoering

Veerstalblok/Het Beijersche

In Veerstalblok zijn de laatste beschoeiingen en natuurvriendelijke oevers aangebracht en zijn de grondwerkzaamheden grotendeels afgerond. Ook de landscheidingskade is inmiddels voor de helft gereed. Een bijzonder onderdeel van het project is de aanleg van een stuw met vispassage. Hiermee kan het waterpeil worden gereguleerd, terwijl vissen zich tussen de verschillende watergangen kunnen verplaatsen. Daarnaast zijn op diverse locaties de oevers versterkt met wiepen: bundels van natuurlijk takkenhout (wilgentenen). Deze traditionele en natuurvriendelijke techniek helpt de oevers te beschermen tegen afkalving en zorgt tegelijkertijd voor een natuurlijke overgang tussen land en water.

Voor de biodiversiteit zijn ook mooie stappen gezet. Zo zijn er kruidenbanen gefreesd en ingezaaid met een kruidenrijk zaadmengsel. Dit vormt een waardevolle aanvulling op de natuurvriendelijke oevers. Voor de afronding van de landscheidingskade plaatsen we nog een brug. Daarna kan het resterende deel aangelegd worden. In het voorjaar van 2027 volgt nog de aanplant van diverse oeverplanten. De afronding komt in zicht!

Voorbeeld otterplank

Oudeland

De afgelopen periode is vooral gewerkt aan het ontwerp van een brug in het kavel- en wandelpad. De bestaande duiker in het pad was verzakt en wordt vervangen door een nieuwe brug met een betonnen dek op palen. Ook is de aanleg van een trekpont voorbereid. De bijbehorende vergunningen zijn aangevraagd en verkregen. Verder zijn eind augustus vier landhoofden gesaneerd, vooruitlopend op de sloop van enkele oude bruggen. Na de sloop van de oude landbouwbruggen worden beschoeiingen aangebracht.
De laatste werkzaamheden richten zich komende tijd op de aanleg van de brug in het kavel- en wandelpad, het verwijderen van tijdelijke ontsluitingsdammen en het aanbrengen van recreatieve voorzieningen. Verder gaan we otterplanken plaatsen. Dit zijn speciale planken om otters een veilige oversteek te bieden. Volgend jaar is de inrichting gereed.

Bilwijk

Er is flink wat werk verzet! Er zijn dammen met duikers gerealiseerd en meerdere nieuwe hoofdwatergangen gegraven. Langs die watergangen zijn natuurvriendelijke oevers aangelegd, met vooroeververdediging om afkalving te voorkomen. Om het waterpeil in de toekomst stapsgewijs op te kunnen zetten, zijn peilscheidingen aangebracht.

Op een aantal percelen is grond afgegraven. Die percelen zijn daarna afgestrooid met soortenrijk maaisel, zodat de ontwikkeling van gewenste begroeiing wordt gestimuleerd. De vrijkomende grond hebben we via tijdelijke transportroutes afgevoerd naar Veerstalblok/Het Beijersche, waar de grond is gebruikt voor onder andere de peilscheidingen. Verder zijn greppels getrokken voor een goede afwatering en hebben we nieuwe perceelbruggen gebouwd, waardoor het gebied goed bereikbaar blijft voor het latere beheer. Om begrazing met vee mogelijk te maken zijn hekken geplaatst. Ook de natuurinrichting in Bilwijk is bijna afgerond.

Nieuws van HHSK

Projecten voor een toekomstbestendige Krimpenerwaard

Het hoogheemraadschap bouwt dit najaar aan een nieuwe brug in de Bilwijkerweg en een waterverbinding, een duikerconstructie die de Bergvliet bij Stolwijk kruist. De werkzaamheden maken deel uit van het Watergebiedsplan Krimpenerwaard. Dankzij deze werkzaamheden kan zoet water uit de Vlist beter het natuurgebied Bilwijk bereiken. Zo blijft er ook in droge perioden voldoende water beschikbaar. Verder worden twee nieuwe inlaten aangelegd bij Vlist en Veerstalblok. Deze projecten helpen om het waterpeil in de natuurgebieden beter te regelen. Dat is belangrijk voor de natuurontwikkeling, het verbeteren van de waterkwaliteit en het verminderen van bodemdaling.

Veenweiden Nieuwsbrief

Veenweiden Krimpenerwaard

Nieuws van Natuurbeheercollectief Krimpenerwaard

De natuur bloeit in de Krimpenerwaard

Met het afronden van de inrichting, zijn de resultaten steeds zichtbaarder. Op verschillende plekken ontwikkelt de natuur zich zelfs beter dan verwacht.

In Kattendijksblok en Bilwijk zijn dit voorjaar bijzonder goede broedresultaten behaald met de weidevogels. Ook op botanisch gebied waren mooie ontwikkelingen zichtbaar. Zo kleurden in de zomer grote delen van de graslanden in het Kattendijksblok en Middelblok wit door de uitbundige bloei van kruiden en bloemen.

Na de eerste maaironde kwamen, ondanks de aanhoudende droogte, veel kruiden opnieuw tot bloei. Deze tweede bloeiperiode was zeer waardevol voor insecten, die hierdoor ook later in het seizoen voedsel konden vinden. Het was zelfs jaren geleden dat er zoveel vlinders in de graslanden werden waargenomen als de afgelopen zomer. Een prachtig resultaat dat laat zien hoe belangrijk bloemrijke graslanden zijn voor de biodiversiteit.

In de graslanden ontwikkelen zich bijzondere soorten. Zoals de beemdkroon, met haar prachtige bloemen. Niet alleen mooi om te zien, maar door de nectar vormt ze een belangrijke voedselbron voor insecten. Ook de blauwe knoop is een bijzondere verschijning. Het bloeit later in de zomer, waardoor bijen, vlinders en andere insecten er nog voedsel kunnen vinden als veel andere bloemen zijn uitgebloeid. De ontwikkelingen laten zien dat de inrichting en het beheer hun vruchten beginnen af te werpen en dat de natuur bloeit in de Krimpenerwaard.

Bijzondere soorten in het zonnetje

Beemdkroon

Blauwe knoop

Bloemenpracht

Deze zomer op pad gaan met de beheerders leverde prachtige beelden op van de mooie bloemenpracht in de Krimpenerwaard:

Knoopkruid

Grote Teunisbloem

Grote kattenstaart

Grasklokje

Glad walstro

Engelwortel

Duizendblad

Scherpe boterbloem

Watermunt

Moerasrolklaver

Leverkruid

Wilde peen

Het Zuid-Hollands Landschap vertelt

Terugkijken

De afgelopen jaren heeft het Programmabureau in verschillende deelgebieden gerichte maatregelen genomen soortenrijke natte schraallanden en vochtige hooilanden te ontwikkelen. Denk aan het verwijderen van de verdroogde bovenlaag, het aanleggen van greppels in combinatie met het stapsgewijs verhogen van het waterpeil en het opbrengen van zadenrijk strooisel. Inmiddels beheert het Zuid-Hollands Landschap de percelen en hooit ze deze in de zomer met licht materieel.

Sommige percelen zijn al meerdere jaren in beheer, enkele slechts één seizoen. Toch zijn de eerste resultaten al zichtbaar. De klokjesgentiaan groeit op steeds meer plekken, ook in het noorden van polder Den Hoek. Een soort met de poëtische naam teer guichelheil komt inmiddels voor in Oudeland, Den Hoek en Veerstalblok. Grote positieve verrassingen zijn de ontdekking van de zeldzame soorten groenknolorchis in Oudeland en parnassia in Veerstalblok. In verschillende nieuwe natte schraallanden is tegenwoordig ook een 'getik' te horen dat wel iets weg heeft van het geluid van schrikdraad; het typische geluid van de moerassprinkhaan!

Boven: teer guichelheil en moerassprinkhaan. Onder: parnassia

Vooruitblik

In De Nesse bij Ouderkerk a/d IJssel is de aannemer dit najaar begonnen met de aanleg van beschoeiingen van wilgentenen langs de slootkanten. Deze moeten verdere oevererosie tegengaan. De Nesse is een voorloper van de huidige natuurinrichting. In 2017 werd het waterpeil hier in één keer met enkele decimeters verhoogd. In combinatie met de opkomst van grote aantallen Amerikaanse rivierkreeften en duizenden overwinterende vogels leidde dit tot oevererosie. Van deze ervaring is geleerd: in nieuwe natuurgebieden verhoogt het hoogheemraadschap het waterpeil nu stapsgewijs, zodat oeverplanten kunnen meegroeien. De beschoeiingen moeten de oevers helpen herstellen. Mogelijk verbetert dit ook de waterkwaliteit. Na het broedseizoen van 2027 wordt het project afgerond.

Aanleg beschoeiingen van wilgentenen

Colofon

Deze nieuwsbrief is een uitgave van de Stuurgroep Veenweiden Krimpenerwaard.

Aanmelden en afmelden voor de nieuwsbrief, stel uw vraag of maak een afspraak voor een gesprek via: info@veenweidenkrimpenerwaard.nl

Meer informatie: www.veenweidenkrimpenerwaard.nl

Samenstelling en redactie: Programmabureau Veenweiden Krimpenerwaard
Vormgeving: Studio Grafimedia, provincie Zuid-Holland
Beeldmateriaal: Stephan Tellier, ZHL, Van der Wal

Veenweiden Krimpener waard

provincie Zuid-Holland

Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard

Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling: Europa investeert in zijn platteland

gemeente Krimpenerwaard

260900918